

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. gegužės 11 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas) ir Gedimino Sagačio, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal ieškovo V. S. kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. liepos 20 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo V. S. ieškinį atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „Barbora“ dėl žalos atlyginimo.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių civilinės bylos eigą, nagrinėjamos bylos atveju – sustabdymą, kai teismas pripažįsta, kad bylą sustabdyti yra būtina dėl bylos esmės atskleidimo, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovas prašė teismo priteisti iš atsakovės žalos atlyginimo tiek, kiek žalos nepadengia valstybinio socialinio draudimo išmokos, skaičiuojant nuo patirtos traumos darbe 2019 m. gruodžio 14 d. iki 2020 m. rugsėjo 16 d., kai buvo nutraukta darbo sutartis su atsakove, t. y. 1524,40 Eur, bei periodinė išmoka dėl netekto darbingumo nuo 2020 m. balandžio 22 d. iki bus neįgalus, kurios skirtumą sudaro 673,13 Eur, arba klausimą išspręsti kitu įstatyme reglamentuojamu būdu.
3. Ieškovas nurodė, kad 2019 m. gruodžio 14 d., dirbdamas pas atsakovę kurjeriu, nešdamas rankomis klientui skirtą maisto prekių užsakymą, patyrė stuburo traumą, dėl to tapo neįgalus ir jam pripažinta profesinė liga. Dėl jo suluošinimo darbe yra atsakinga darbdavė, kadangi neužtikrino darbuotojams tinkamų darbo sąlygų, atitinkančių darbo saugos reikalavimus, ieškovas buvo verčiamas rankomis nešti svorį, viršijantį 30 kg normą.
4. Ieškovui dėl patirtos traumos darbe 2020 m. gegužės 5 d. buvo nustatyta profesinė liga, o Vilniaus neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos 2020 m. rugpjūčio 25 d. sprendimu – neįgalumas, nurodyta priežastis – „nelaimingas atsitikimas darbe“. Nuo 2020 m. balandžio 22 d. iki 2020 m. spalio 21 d. netektas darbingumas sudaro 30 proc. Pakartotinis vertinimas nustatė darbingumo lygio priežastis (27.3 – nelaimingas atsitikimas darbe (suluošinimas) ir 27.4 – profesinė liga). Nuo 2020 m. spalio 22 d. iki 2021 m. spalio 21 d. netektas darbingumas sudaro 30 proc.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2021 m. balandžio 13 d. sprendimu ieškinį atmetė.
6. Teismas nurodė, kad 2017 m. kovo 27 d. ginčo šalių buvo sudaryta darbo sutartis Nr. 724, pagal kurią ieškovas buvo priimtas dirbti kurjeriu. Darbo sutartis nutraukta 2020 m. rugsėjo 16 d. pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – ir [DK](#)) 60 straipsnio 1 dalies 4 punktą (kai darbuotojas pagal sveikatos priežiūros įstaigos išvadą nebėgali eiti šių pareigų ar dirbti šio darbo ir jis nesutinka būti perkeltas į kitas toje darbovietėje esančias laisvas jo sveikatą atitinkančias pareigas ar darbą arba kai tokių pareigų ar darbo toje darbovietėje nėra).
7. Ieškovas buvo raštu supažindintas su atsakovės vidiniais teisės aktais pasirašytinai – 2014 m. spalio 9 d. profesinės rizikos vertinimo duomenimis (pasirašė 2017 m. rugsėjo 13 d.), 2017 m. rugsėjo 6 d. įsakymu Nr. B/2017-29 „Pareiginiai nuostatai Nr. 2017-15 Kurjeris“ (pasirašė 2017 m. rugsėjo 13 d.). 2017 m. gegužės 25 d. ieškovas buvo instruktuojamas pagal Darbuotojų saugos ir sveikatos bendrąją instrukciją Nr. 1, įskaitant ir vyrams leistinus kelti svorius. 2017 m. gegužės 25 d. ieškovas buvo instruktuojamas darbo vietoje pagal Saugos ir sveikatos instrukciją, atliekant krovos, sandėliavimo ir transportavimo darbus Nr. 7. 2017 m. gruodžio 18 d. ieškovas buvo apmokytas pagal patvirtintą Krovinių tvarkymo rankomis mokymo programą, o 2019 m. liepos 15 d. periodiškai buvo instruktuojamas pagal Saugos ir sveikatos instrukciją, atliekant krovos, sandėliavimo ir transportavimo darbus Nr. 7, bei instrukcijas Nr. 1, 2, 3, 4, 5.
8. 2019 m. gruodžio 14 d. ieškovas, pristatydamas prekes, kurių bendras svoris 41 kg, daugiabučiame name gyvenančiam klientui, patyrė traumą. Darbdavė 2019 m. gruodžio 31 d. surašė Nelaimingo atsitikimo darbe aktą Nr. 18, jame nurodė, kad dėl įvykusio nelaimingo atsitikimo darbe atsakomybė tenka darbuotojui, nesilaikiusiam darbdavės patvirtintų saugos reikalavimų. Nesutikdamas su šiuo darbdavės aktu ieškovas jį skundė, o Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinio darbo inspektorius (toliau – ir Inspektorius) ir Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija (toliau – ir VDI), atlikę tyrimą, ieškovo skundų netenkino. Tiek darbdavio nelaimingo atsitikimo darbe akte, tiek Inspektoriaus ir VDI tyrimuose nenustatyta, kad darbo metu patirta trauma yra sunki, todėl tokį nelaimingą atsitikimą darbe tiria darbdavys, šiuo atveju – UAB „Barbora“. Šios aplinkybės yra konstatuotos ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. kovo 17 d. nutartyje (27.1–27.2, 27.5 punktai, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 182 straipsnio 2 punktas). Teismas pažymėjo, kad duomenys apie ieškovo skundo išnaginėjimą, grąžinus jį nagrinėti iš naujo VDI, teismui nepateikti.
9. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2021 m. kovo 17 d. nutartimi paliko nepakeistą Vilniaus apygardos administracinio teismo 2020 m. rugsėjo 30 d. sprendimą, kuriuo panaikinti Inspektoriaus 2020 m. vasario 20 d. sprendimas, VDI Vilniaus teritorinio skyriaus 2020 m. sausio 17 d. sprendimo dalis, kuria atmetas V. S. prašymas, ir VDI Vilniaus teritorinis skyrius įpareigotas V. S. 2020 m. sausio 8 d. skundą dėl 2019 m. gruodžio 31 d. Nelaimingo atsitikimo darbe N-1 formos akto Nr. 18 nagrinėti iš naujo, o kitą bylos dalį nutraukė.

10. 2020 m. gegužės 5 d. Medicinos dokumentų išrašė (siuntinė) nurodoma, kad 2020 m. sausio 2 d., atlikus stuburo juosmens KT tyrimą, nustatyta L4 ir L5 disko išvarža. 2020 m. spalio 29 d. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir NDNT) išdavė pažymą DLN-2 Nr. 2873, kurioje nurodyta, kad V. S. nuo 2020 m. spalio 22 d. iki 2021 m. spalio 21 d. netektas darbingumas sudaro 30 proc. Pažymoje taip pat nurodyta, kad 2020 m. gegužės 5 d. asmeniui buvo nustatyta profesinė liga, kurios tyrimo ir patvirtinimo akto data – 2020 m. gegužės 5 diena. 2020 m. gegužės 5 d. Profesinės ligos patvirtinimo aktas Nr. 2020-02-12/S-30 šios bylos nagrinėjimo metu yra neįsiteisėjęs, nes atsakovė jį apskundė.
11. Teismo posėdžio metu ieškovas akcentavo, kad nesutinka, jog jo darbo metu patirta trauma nepriskirta prie sunkių, tačiau teismui nepateikė jo teiginius patvirtinančių įrodymų ([CPK 12](#), 178 straipsniai). Esant nustatytoms aplinkybėms dėl traumos pobūdžio ir sunkumo teismas konstatavo, kad neturi pagrindo nesivadovauti Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. kovo 17 d. nutartyje nustatytomis aplinkybėmis ([CPK 182 straipsnio 2](#) punktą).
12. Darbuotojas buvo instrukuotas ir pagal įvadinį, ir pagal periodinį instruktavimą ([CPK 12](#), 178 straipsniai). Be to, darbo sutarties 6.2 punkte yra nurodyta, kad darbuotojas įsipareigoja laikui, tiksliai ir tinkamai vykdyti darbdavio sprendimus, nutarimus, instrukcijas ir kitus darbdavio reikalavimus laikytis pareiginių instrukcijų, darbo saugos, darbo higienos ir kitų reikalavimų. Darbuotojas buvo supažindintas ir apmokytas, jam buvo žinomi leistini kelti svoriai, jam buvo išduotas vežimėlis užsakymams pristatyti (prekių (krovinių) svoriai, viršijantys 30 kg vyrams), be to, prekės būdavo ne vienoje pakuotėje, o keliuose maišuose, tą posėdžio metu pripažino pats ieškovas, todėl prekės turėjo būti nešamos per kelis kartus.
13. Ieškovas nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad jis buvo verčiamas nešti viršsvorius, vežimėliai nepatogūs, be to, su jais negalima pristatyti prekių daugiabučiuose, kuriuose nėra lifto, klientams ([CPK 12](#), 178 straipsniai). Priešingai, pats ieškovas neneigė buvęs supažindintas su leistinai kelti svoriais, kad prekės, kurių bendras svoris didesnis nei 30 kg, būdavo sudedamos į kelis maišus, kad jam buvo skirtas vežimėlis prekėms pristatyti. Teismas kritiškai vertino teismo posėdyje ieškovo išsakytus argumentus dėl to, kad jis buvo verčiamas nešti 41 kg svorio prekes per vieną kartą, nes nepateikta tai patvirtinančių įrodymų. Be to, nors ieškovas nurodė, kad skubėjo pristatyti prekes, tačiau nenurodė, kodėl net ir skubėdamas negalėjo naudotis prekėms pristatyti skirtu vežimėliu. Savo teiginius dėl nepatogių vežimėlių ieškovas argumentuoja vieninteliu pavyzdžiu, kad daugiabutyje, kuriame nėra lifto, pasinaudoti vežimėliu negali, tačiau nepateikė paaiškinimo, ar konkrečiai nelaimingo atsitikimo darbe atveju konkrečiame daugiabutyje, kuriame turėjo pristatyti krovinių, nebuvo neįgaliesiems užvažiuoti skirta tako ir pan. Ieškovas pats neneigia to, kas nurodyta 2019 m. gruodžio 17 d. darbdaviui duotame paaiškinime, būtent – kad jis skubėjo, nes vėlavo paimti prekes, todėl norėjo jas pristatyti vienu kartu. Teismas nurodė, kad ne tik turint informaciją dėl keltino svorio ribojimo, bet ir vadovaujantis bendru supratimu, kad gali būti pavojinga kelti sunkius krovinius (prekes), būtina saugoti save, ne tik laikytis nustatytų saugos ir sveikatos reikalavimų. Ieškovas nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad jis du kartus buvo baustas drausmine tvarka dėl atsisakymo pristatyti prekes, kurių bendras svoris buvo daugiau kaip 30 kg, o tokius teiginius darbdavys neigia. Be to, nepaneigta aplinkybė, kad darbuotojo sprendimą (nešti daugiau nei 30 kg) galėjo lemti paties darbuotojo siekis greičiau užbaigti prekių pristatymą (buvo 21.30 val.). Teismas atkreipė dėmesį, kad ieškovas niekaip nepasisakė dėl darbdavės nurodytų aplinkybių, jog ieškovas savo pamainos darbo metu dažnai būdavo fiksuojamas namie, tą patvirtina teismui pateiktos išklotinės. Teismas konstatavo, kad nurodytos aplinkybės lemia išvadą, jog darbuotojo paaiškinimai vertintini kritiškai ir verčia abejojti jų sąžiningumu.
14. Teismas konstatavo, kad nėra pagrindo daryti išvados, jog atsakovė netinkamai vykdė vidaus kontrolę dėl nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų prevencijos – darbuotojas buvo apmokytas ir raštu supažindintas su instrukcijomis, tačiau šių pats nesilaikė, be to, jam buvo išduotos visos būtinos priemonės prekėms tinkamai pristatyti. Darbuotojui nusprendus nesilaikyti nustatytų instrukcijų dėl prekių svorių nešimo, darbdaviui dėl įvykusio nelaimingo atsitikimo darbe materialinė atsakomybė nekyla, nes negalima konstatuoti darbdavio neteisėtų veiksmų, priežastinio ryšio ir kaltės.
15. Ieškovo reikalavimas taikyti materialinės atsakomybės sąlygas dėl nustatytos profesinės ligos negali būti tenkinamas, nes šiuo metu tarp šalių kilęs ginčas dėl profesinės ligos nustatymo akto, kuris nėra įsiteisėjęs. Nesant nurodytas aplinkybes patvirtinančių ir įstatymą atitinkančių įrodymų, nėra pagrindo konstatuoti darbdavio materialinės atsakomybės buvimo fakto.
16. Teismas konstatavo, kad darbdavė vykdė pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas pagal Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įstatymo 25 straipsnio 1 dalį, tai patvirtina į bylą pateikti vidiniai teisės aktai, su kuriais ieškovas buvo supažindintas pasirašytinai.
17. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovo apeliacinį skundą, 2021 m. liepos 20 d. nutartimi paliko nepakeistą Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. balandžio 13 d. sprendimą.
18. Kolegija nurodė, kad tiek darbdavės 2019 m. gruodžio 31 d. Nelaimingo atsitikimo darbe akte Nr. 18, tiek Inspektoriatas ir VDI tyrimuose nebuvo nustatyta, kad ieškovo darbo metu patirta trauma yra sunki, todėl tokį nelaimingą atsitikimą darbe tyrė darbdavė UAB „Barbora“. Šios aplinkybės taip pat yra konstatuotos ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. kovo 17 d. nutartyje ([CPK 182 straipsnio 2](#) punktą). Dėl to kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismo išvados dėl ieškovo patirtos traumos sunkumo yra pagrįstos byloje surinktais įrodymais, nes nėra pagrindo ieškovo patirtos traumos kvalifikuoti kaip sunkios.
19. Ieškovas buvo instrukuotas pagal įvadinį ir periodinį instruktavimą, t. y. jam buvo žinomi leistini kelti svoriai, jam buvo išduotas vežimėlis užsakymams pristatyti (prekių (krovinių) svoriai, viršijantys 30 kg vyrams), prekės būdavo ne vienoje pakuotėje, o keliuose maišuose. Ieškovo teiginiai, kad jis buvo verčiamas nešti viršsvorius, su vežimėliais nebuvo galima pristatyti prekių daugiabučiuose, kuriuose nėra lifto, nepagrįsti įrodymais ([CPK 178 straipsnis](#)). Ieškovas teigia, kad jis du kartus buvo baustas drausmine tvarka dėl atsisakymo pristatyti prekes, kurių bendras svoris buvo daugiau kaip 30 kg, tačiau tai patvirtinančių įrodymų nepateikė ([CPK 178 straipsnis](#)). Atsakovė nurodė, kad ieškovas nebuvo baustas drausmine tvarka dėl atsisakymo nešti sunkesnius nei 30 kg krovinius, tiesiog buvo paprašyta pateikti paaiškinimą ir darbdavė jokių tolesnių teisinių veiksmų nesiėmė ([DK 58 straipsnis](#)).
20. Ieškovas buvo periodiškai siunčiamas tikrintis sveikatos. Iki nelaimingo atsitikimo paskutinį kartą ieškovui 2019 m. gegužės 13 d. buvo atliktas sveikatos patikrinimas, kurio išvada – dirbti gali, neidentifikuota jokių lėtinių sveikatos sutrikimų požymių. Kolegija konstatavo, kad neturi pagrindo nesutikti su pirmosios instancijos teismo išvadomis dėl tinkamų sąlygų darbuotojams sudarymo (Darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įstatymo 25 straipsnio 1 dalis).
21. Ieškovas apeliaciniame skunde nurodė, kad jam nustatyta profesinė liga, todėl yra visi reikiami įrodymai, patvirtinantys darbdavės materialinę atsakomybę. Atsakovė atsiliepime į apeliacinį skundą nurodė, kad, 2020 m. birželio 12 d. nesutikdama su profesinės ligos patvirtinimo aktu ieškovui nustatyta profesinė liga, pateikė skundą Centrinei darbo medicinos ekspertų komisijai. Skundas atsiliepimo pateikimo momentu dar nėra išnagrinėtas, todėl profesinės ligos patvirtinimo aktas nėra įsiteisėjęs. Atsižvelgdama į tai, kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad ieškovo reikalavimas negali būti tenkinamas, nes šiuo metu tarp šalių yra kilęs ginčas dėl profesinės ligos nustatymo akto, kuris neįsiteisėjęs.
22. Kolegija konstatavo, kad atsakovė sudarė tinkamas ir saugias darbo sąlygas ieškovui ([DK 158 straipsnis](#)), o šis neįrodė, jog jo patirtas nelaimingas atsitikimas darbe įvyko dėl darbdavės kaltės.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

23. Kasaciniu skundu ieškovas prašo panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį ir grąžinti bylą nagrinėti apeliacinės instancijos teismui iš naujo, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 23.1. Ieškovas ieškinį grindė tuo, kad jis patyrė sunkią traumą dėl darbdavės kaltės. Teismai konstatavo, kad ginčas, kilęs dėl ieškovo traumos sunkumo ir darbdavės kaltės, yra nagrinėjamas kitose institucijose ir teismo procesinių sprendimų metu galutinis sprendimas šiais klausimais dar nepriimtas. Tai, ar ieškovo trauma yra sunki ir ar dėl to kalta darbdavė, yra esminės šios bylos aplinkybės, nustatomos atitinkamose institucijose, joms atliekant oficialius tyrimus. Ieškovas nesinaudojo advokato pagalba, todėl nesuprato, kad turi prašyti stabdyti šios civilinės bylos nagrinėjimą. Kiekvienu atveju pagal konkrečias bylos aplinkybes teismas turi pats vertinti, ar jis gali nagrinėti bylą iš esmės, ar yra pagrindas ją sustabdyti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus plenarinės sesijos 2012 m. lapkričio 6 d. nutarimas civilinėje byloje [Nr. 3K-P-311/2012](#)). Šiuo atveju teismai, konstatuodami, kad byloje trūksta įrodymų, tačiau jų buvimas yra realus po kitų oficialių valstybės institucijų tyrimo, nevertino, ar yra pagrindas stabdyti bylą ([CPK 163 straipsnis](#), 164 straipsnio 4 dalis). Kitų institucijų tyrimo metu surinkti įrodymai, priimti procesiniai sprendimai gali būti rašytiniais įrodymais šioje civilinėje byloje, todėl atsisivėlgiant į šios bylos aplinkybes, kai ieškovas įrodinėjo sunkią traumą ir profesinę ligą dėl atsakovės kaltės, ieškovo nelaimingo atsitikimo darbe ir profesinės ligos tyrimo atlikimas neabejotinai buvo pagrindas sustabdyti civilinę bylą vadovaujantis [CPK 164 straipsnio 4 punktu](#).
- 23.2. 2021 m. gegužės 24 d. priimtas naujas Nelaimingo atsitikimo darbe aktas Nr. 2019-18P, panaikinęs pirminį darbdavės nelaimingo atsitikimo darbe aktą, konstatuota, kad trauma darbe įvyko dėl darbdavės kaltės ir jokių ieškovo darbo saugos pažeidimų nebuvo nustatyta. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos 2021 m. gegužės 27 d. išvada „Dėl profesinės ligos diagnozės pagrįstumo“ Nr. 12-I/2021 patvirtina, kad ieškovui profesinė liga yra pripažinta pagrįstai. Taigi ieškovo ieškinys, pareikštas darbdavei dėl suluošinimo darbe ar profesinės ligos, yra pagrįstas. Darbdavė privalo atlyginti žalą tiek, kiek jos nepadengia valstybinio socialinio draudimo išmokos ir padengti patirtus nuostolius, nes tokią teisę garantuoja [DK 151 straipsnio 2 dalis](#).
- 23.3. Vilniaus apygardos teismas neinformavo ieškovo apie teismo posėdį ir apskritai apie paskirtą teismo sudėtį, nors ieškovas buvo apeliaciniame skunde motyvuotai nurodęs, kad procesinius dokumentus pageidauja gauti paštu. Ieškovas nesinaudojo advokato pagalba, todėl, apeliaciniame skunde įrašęs prašymą jam procesinius dokumentus siųsti paštu, tikėjosi paštu gauti pranešimą apie paskirtą teismo posėdį apeliacinės instancijos teisme. Tačiau teismas ignoravo šį ieškovo prašymą. Nežinodamas apie paskirtą posėdį ieškovas neišsiuntė apeliacinės instancijos teismui prie kasacinio skundo pridedamų dokumentų, o byloje nesant šių dokumentų, teismas netinkamai nustatė svarbias bylos aplinkybes. Ši aplinkybė teikia pagrindą spręsti, kad teismai buvo šališki ieškovui.
24. Atsakovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo kasacinį skundą atmesti ir palikti galioti apeliacinės instancijos teismo nutartį. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 24.1. Byloje pateikti įrodymai patvirtina, kad nebuvo pagrindo atsakovei taikyti materialinę atsakomybę, nes nenustatytos visos būtinos jos sąlygos: neteisėti veiksmai, kaltė ir priežastinis ryšys tarp neteisėtų veiksmų ir kaltės. Bendrovė vykdė vidaus kontrolę dėl nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų prevencijos, todėl neatliko neteisėtų veiksmų. Ieškovas, supažindintas su instrukcijomis, jų nesilaikė. Apmokytas, instruktuojamas ir su atitinkamais darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimais susipažinęs ieškovas turėjo ir galėjo elgtis rūpestingai ir atsargiai (lot. *bonus pater familias*), t. y. turėjo vadovautis darbdavės rekomendacijomis ir 41 kg krovinį klientui pristatyti per kelis kartus. Taigi ieškovo elgesys, o ne tariamas atsakovės aplaidus darbo organizavimas lėmė nelaimingą atsitikimą darbe ir (ar) galimą profesinę ligą.
- 24.2. Šalys joms priklausančiomis procesinėmis teisėmis privalo naudotis sąžiningai, privalo veikti siekdamas, kad byla būtų išnagrinėta greitai ir teisingai, domėtis nagrinėjamos bylos eiga, pasirūpinti tinkamu atstovavimu ([CPK 42 straipsnio 5 dalis](#)). Ieškovas į bylą teikė įrodymus, rašė procesinius dokumentus, dalyvavo teismo posėdžiuose, todėl teismui nebuvo pagrindo spręsti, kad ieškovas pats negali vesti bylos. Net jei ieškovas norėjo kreiptis į kvalifikuotus teisininkus, tačiau neturėjo finansinių galimybių, jis galėjo pasinaudoti valstybės garantuojama teisine pagalba. Ginčai dėl nelaimingo atsitikimo darbe ir profesinės ligos pagrįstumo kitose institucijose nebuvo išspręsti ieškinio pateikimo metu, tačiau ieškovas, nors ir manydamas, kad šie dokumentai yra svarbūs teisingam bylos nagrinėjimui, vis tiek kreipėsi į pirmosios instancijos teismą. Ieškovas bylos nagrinėjimo teismuose metu neargumentavo, kad nagrinėjamam ginčui aktualios aplinkybės turi būti išsiaiškintos, siekiant priimti pagrįstą sprendimą byloje. Pagal [CPK 164 straipsnio 4 dalį](#) teismas gali, bet neprivalo dalyvaujančių asmenų pareiškimu ar savo iniciatyva sustabdyti bylą. Ieškovas, manydamas, kad būtina sustabdyti bylos nagrinėjimą, turėjo būti aktyvus, teikti motyvuotą prašymą.
- 24.3. Teismas turėjo visas galimybes nustatyti faktus pats pagal byloje pateiktus įrodymus. Šios bylos įrodinėjimo dalykas, darbuotojui siekiant priteisti žalos atlyginimą, yra darbdavio neteisėti veiksmai, kaltė ir priežastinis ryšys tarp neteisėtų veiksmų ir kaltės. Šioms aplinkybėms ištirti teismui nebuvo būtina gauti nelaimingo atsitikimo darbe akto ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos išvados, nes kitų byloje esančių įrodymų visuma leido teismui padaryti pagrįstą išvadą, kad bendrovė savo pareigos užtikrinti saugią ir sveikatai nekenksmingą darbo aplinką laikėsi, o ieškovas pats pasielgė neapgalvotai, dėl to ir kilo nelaimingas atsitikimas darbe. Teismai žinojo, kad bylos nagrinėjimo metu nebuvo priimtas galutinis sprendimas nei dėl nelaimingo atsitikimo darbe, nei dėl profesinės ligos, tačiau vertino, kad šios aplinkybės nebuvo tiek esmingos, kad byla turėjo būti privalomai sustabdyta [CPK 163 straipsnio 3 dalies](#) pagrindu.
- 24.4. Ieškovas apeliacinį skundą pateikė 2021 m. gegužės 20 d. (teisme skundas gautas 2021 m. gegužės 24 d.), po trijų dienų, t. y. 2021 m. gegužės 24 d., buvo surašytas Nelaimingo atsitikimo darbe aktas Nr. 2019-18P, o dar po trijų dienų, t. y. 2021 m. gegužės 27 d., buvo surašyta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos išvada „Dėl profesinės ligos diagnozės pagrįstumo“ Nr. 12-I/2021. Teismas bylą rašytinio proceso tvarka nagrinėjo 2021 m. liepos 20 d., tai reiškia, jog ieškovas turėjo beveik du mėnesius, kad pateiktų nurodytus dokumentus teismui, tačiau to nepadarė.
- 24.5. Pagal [CPK 133 straipsnio 3 dalį](#), tuo atveju, kai byla nagrinėjama iš esmės rašytinio proceso tvarka, apie teismo posėdžio datą, laiką, vietą ir teismo sudėtį skelbiama specialiaje tinklalapyje ne vėliau kaip prieš 7 dienas iki teismo posėdžio dienos. Šią informaciją taip pat teikia teismo raštinė. Taigi apeliacinės instancijos teismas neturėjo pareigos pranešti ieškovui apie paskirtą posėdį, todėl ieškovo teiginys, kad teismai buvo šališki ieškovo atžvilgiu, yra nepagrįstas.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

Dėl civilinės bylos eigos, nagrinėjamos bylos atveju – stabdymo, kai teismas pripažįsta, kad bylą sustabdyti yra būtina dėl bylos esmės atskleidimo

25. Civilinės bylos sustabdymo instituto paskirtis – pašalinti tam tikras objektyviai esančias įstatymo nurodytas kliūtis, nepriklausančias nei nuo dalyvaujančių byloje asmenų, nei nuo teismo valios, dėl kurių buvimo teismas negali tinkamai išnagrinėti civilinės bylos. Civilinės bylos sustabdymo instituto normos reglamentuoja procesinių veiksmų, kuriais siekiama išspręsti bylą iš esmės, atlikimo sustabdymą neapibrėžtam terminui dėl aplinkybių, nepriklausančių nuo byloje dalyvaujančių asmenų ar teismo valios. Byla gali būti sustabdyta dėl įstatyme nurodytų objektyvių aplinkybių, trukdančių išspręsti konkrečią bylą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. gegužės 2 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-242/2012](#)).
26. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad [CPK 163 straipsnio](#) normos nustato privalomo civilinės bylos sustabdymo pagrindus, o [CPK 164](#) straipsnyje įtvirtinti fakultatyvieji civilinės bylos sustabdymo pagrindai. Esminis skirtumas tarp privalomojo ir fakultatyviojo bylos sustabdymo yra tas, kad, esant bent vienam privalomojo sustabdymo pagrindui, teismas privalo sustabdyti bylos nagrinėjimą, o fakultatyvusis bylos sustabdymas priklauso teismo diskrecijai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. gruodžio 23 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-573/2009](#)).
27. Nagrinėjamoje byloje kasaciniu skundu keliamas [CPK 164 straipsnio](#) 4 punkte įtvirtinto fakultatyviojo civilinės bylos sustabdymo pagrindo aiškinimo ir taikymo klausimas. [CPK 164](#) straipsnio 4 punkte įtvirtinta teismo teisė sustabdyti bylą kitais atvejais, kai teismas pripažįsta, kad bylą sustabdyti yra būtina.
28. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad [CPK 164 straipsnio](#) 4 punkto nuostata suteikia teismui diskreciją spręsti civilinės bylos sustabdymo būtinumo klausimą. [CPK 164 straipsnio](#) 4 dalyje nurodyta, kad teismas turi teisę sustabdyti civilinę bylą ne tik paskelbus atsakovo paiešką, paskyrus ekspertizę, esant paskelbtai karinei padėčiai, jeigu bent viena bylos šalis tarnauja Lietuvos Respublikos krašto apsaugos dalinyje, bet ir kitais atvejais, kai teismas pripažįsta, jog bylą sustabdyti yra būtina (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. balandžio 10 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-252/2006](#)). Teismas neturi taikyti bylos sustabdymo pagrindų formaliai, o kiekvienu atveju privalo įsitikinti, kad iš tiesų yra aplinkybės, kurios sudaro įstatymo nurodytą pagrindą sustabdyti konkrečią bylą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. gegužės 2 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-242/2012](#)).
29. Kasaciniame skunde ieškovas nurodo, kad šioje byloje jis įrodinėjo, jog dėl atsakovės (darbdavės) kaltės patyrė sunkią traumą nelaimingo atsitikimo darbe metu, taip pat susirgimą profesine liga, todėl, jo nuomone, atitinkamų valstybės institucijų nelaimingo atsitikimo darbe ir profesinės ligos tyrimo metu surinkti įrodymai ir priimti sprendimai galėjo būti rašytiniais įrodymais, patvirtinančiais jo šioje byloje pareikšto ieškinio reikalavimų pagrįstumą. Atsižvelgdami į tai, teismai turėjo ne atmesti ieškinio reikalavimus kaip neįrodytus, o sustabdyti šią civilinę bylą [CPK 164](#) straipsnio 4 punkto pagrindu. Teisėjų kolegija pripažįsta šiuos kasacinio skundo argumentus pagrįstais.
30. Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad įvykis darbe, dėl kurio darbuotojas patiria žalą sveikatai, turi būti ištirtas ir jo tyrimo rezultatai surašyti Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatuose nustatyta tvarka. Šio straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad profesinė liga privalo būti ištirta, profesinės ligos priežasčių tyrimo išvados ir profesinės ligos patvirtinimas turi būti surašyti profesinės ligos priežasčių tyrimo akte ir profesinės ligos patvirtinimo akte. Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatuose nustatyta tvarka, vadovaujantis Vyriausybės patvirtintu profesinių ligų sąrašu. Be to, šio straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad darbuotojas arba jo įgaliotas asmuo privalo gauti nelaimingo atsitikimo darbe aktą arba profesinės ligos priežasčių tyrimo aktą ir profesinės ligos patvirtinimo aktą. Šios nuostatos detalizuojamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 2 d. nutarimu Nr. 1118 patvirtintų Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatų V skyriuje „Įvykio darbe tyrimas“ ir VI skyriuje „Įvykio darbe tyrimo rezultatų įforminimas“ bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 487 patvirtintų Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatų V skyriuje „Profesinių ligų nustatymas“. Pagal Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 44 straipsnio 7 dalį darbuotojas ar darbdavys, nesutikdami su nelaimingo atsitikimo darbe aktu, gali jį skusti vyriausiajam valstybiniam darbo inspektoriui, kurio sprendimas dėl pareiškimo, kuriame skundžiamas nelaimingų atsitikimų darbe aktas, gali būti skundžiamas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 44 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad darbuotojas, darbdavys, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Fondo valdyba) ar Fondo valdybos teritorinis skyrius, nesutikdami su profesinės ligos patvirtinimo aktu, gali jį skusti Centrinei darbo medicinos ekspertų komisijai, kuri sprendžia ginčytinus klausimus, susijusius su profesinės ligos diagnozės nustatymu. Darbuotojas, darbdavys, Fondo valdyba ar Fondo valdybos teritorinis skyrius, nesutikdami su Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos sprendimu, gali jį skusti teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.
31. Remdamasi nurodytomis teisės normomis teisėjų kolegija padaro išvadą, kad nelaimingo atsitikimo darbe akto ir (ar) profesinės ligos patvirtinimo akto surašymas yra privaloma nelaimingo atsitikimo darbe ir (ar) susirgimo profesine liga tyrimo stadija, turinti reikšmės darbdavio materialinei atsakomybei (jos dydžiui) (Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 46 straipsnio 1–3 dalys). Be to, Lietuvos Respublikos žalos atlyginimo dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesine liga laikinojo įstatymo (toliau – ŽANADSPLLĮ) 9 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad pagrindiniu nelaimingo atsitikimo darbe, susirgimo profesine liga ar mirties dėl nelaimingo atsitikimo darbe priežasties įrodymu, be kita ko, gali būti nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga tyrimo aktai.
32. Nagrinėjamoje byloje teismų nustatyta, kad 2019 m. gruodžio 14 d. ieškovas, pristatydamas prekes, kurių bendras svoris 41 kg, daugiabučiame name gyvenančiam klientui, patyrė traumą. Darbdavė 2019 m. gruodžio 31 d. surašė Nelaimingo atsitikimo darbe aktą Nr. 18, jame nurodė, kad dėl įvykusio nelaimingo atsitikimo darbe atsakomybė tenka darbuotojui, nesilaikiusiam darbdavės patvirtintų saugos reikalavimų. Nesutikdamas su šiuo darbdavės aktu ieškovas jį apskundė Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai ir Lietuvos Respublikos vyriausiajam valstybiniam darbo inspektoriui. Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus teritorinis skyrius 2020 m. sausio 17 d. sprendimu Nr. SD-1-753 ir 2020 m. sausio 20 d. sprendimu Nr. SD-1-826 atmetė ieškovo prašymus (jų dalis). Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus teritorinio skyriaus 2020 m. sausio 17 d. sprendimą Nr. SD-1-753 ieškovas apskundė Lietuvos Respublikos vyriausiajam valstybiniam darbo inspektoriui, šis 2020 m. vasario 20 d. sprendimu Nr. SD-125-2587 skundą atmetė. Nurodytus sprendimus (jų dalis) ieškovas apskundė Vilniaus apygardos administraciniam teismui, šis 2020 m. rugsėjo 30 d. sprendimu administracinėje byloje [Nr. e12-3085-473/2020](#) panaikino Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2020 m. vasario 20 d. sprendimą Nr. SD-125-2587, Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus teritorinio skyriaus 2020 m. sausio 17 d. sprendimą Nr. SD-1-753 dalį, kuria atmestas pareiškėjo (ieškovo) prašymas, įpareigojo Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus teritorinį skyrių nagrinėti iš naujo pareiškėjo 2020 m. sausio 8 d. skundą dėl 2019 m. gruodžio 31 d. Nelaimingo atsitikimo darbe akto Nr. 18, o bylos dalį dėl reikalavimo panaikinti Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus teritorinio skyriaus 2020 m. sausio 20 d. sprendimą Nr. SD-1-826 dalį nutraukė. Atsakovei apskundus šį teismo sprendimą Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2021 m. kovo 17 d. nutartimi paliko jį nepakeistą. Vadinasi, pareiškėjo (ieškovo) 2020 m. sausio 8 d. skundas dėl 2019 m. gruodžio 31 d. Nelaimingo atsitikimo darbe akto Nr. 18 turėjo būti nagrinėjamas iš naujo ir sprendžiamas dėl nelaimingo atsitikimo darbe priežasčių.
33. Nagrinėjamoje byloje teismų taip pat nustatyta, kad pagal 2020 m. gegužės 5 d. Medicinos dokumentų išrašą (siuntimą), 2020 m. sausio 2 d.

atlikus ieškovo stuburo juosmens KT tyrimą, nustatyta L4 ir L5 disko išvarža. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo taisykla prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2020 m. spalio 29 d. išdavė pažymą DLN-2 Nr. 2873, kurioje nurodyta, kad ieškovui nuo 2020 m. spalio 22 d. iki 2021 m. spalio 21 d. netektas darbingumas sudaro 30 proc., taip pat nurodyta, kad ieškovui nustatyta profesinė liga, kurios tyrimo ir patvirtinimo akto data – 2020 m. gegužės 5 d.

34. Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad ieškovo reikalavimas taikyti materialinę atsakomybę atsakovei dėl nustatytos profesinės ligos negali būti tenkinamas, nes šiuo metu tarp šalių kilęs ginčas dėl profesinės ligos patvirtinimo akto, kuris nėra įsiteisėjęs, o nesant nurodytas aplinkybes patvirtinančių ir įstatymą atitinkančių įrodymų, nėra pagrindo konstatuoti darbdavio materialinės atsakomybės fakto ([CPK 12, 178 straipsniai](#)). Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs atsakovės atsiliepime į apeliacinį skundą nurodytas aplinkybes, kad ji, nesutikdama su 2020 m. gegužės 5 d. Profesinės ligos patvirtinimo aktu Nr. 2020-02-12/S-30 ieškovui nustatyta profesine liga, 2020 m. birželio 12 d. pateikė skundą Centrinei darbo medicinos ekspertų komisijai, kad skundas atsiliepimo pateikimo momentu dar nėra išnagrinėtas ir 2020 m. gegužės 5 d. Profesinės ligos patvirtinimo aktas Nr. 2020-02-12/S-30 nėra įsiteisėjęs, sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad ieškovo reikalavimas negali būti tenkinamas, nes šiuo metu tarp šalių yra kilęs ginčas dėl profesinės ligos nustatymo akto. Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad ieškovas neįrodė, jog jo patirtas nelaimingas atsitikimas darbe įvyko dėl darbdavės kaltės.
35. Teisėjų kolegija, remdamasi šios nutarties 32–34 punktuose nurodytais duomenimis, konstatuoja, kad bylos nagrinėjimo pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose metu teismams buvo žinoma, jog 2019 m. gruodžio 31 d. Nelaimingo atsitikimo darbe aktas Nr. 18 ir 2020 m. gegužės 5 d. Profesinės ligos patvirtinimo aktas Nr. 2020-02-12/S-30 yra apskųstų teisės aktų nustatyta tvarka, dėl jų teisėtumo vyksta tyrimai atitinkamose valstybės institucijose ir ginčai teismuose, t. y. jie dar nėra galiojantys.
36. Ieškovas, grįždamas savo kasacinio skundo argumentus dėl buvusio pagrindo teismams sustabdyti bylą [CPK 164 straipsnio](#) 4 punkte nustatyta tvarka, prie kasacinio skundo pateikė naujai surašytą 2021 m. gegužės 24 d. Nelaimingo atsitikimo darbe aktą Nr. 2019-18P (pakeičiantį 2019 m. gruodžio 31 d. Nelaimingo atsitikimo darbe aktą Nr. 18), kuriuo nustatyti darbdavės neteisėti veiksmai, pasireiškę Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 19 straipsnio 3 dalyje, 20 straipsnio 2 dalyje įtvirtintų reikalavimų pažeidimais, ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos 2021 m. gegužės 27 d. išvadą Nr. 12-I/2021, kuria nustatyta, kad profesinė liga ieškovui 2020 m. gegužės 5 d. Profesinės ligos patvirtinimo aktu Nr. 2020-02-12/S-30 buvo nustatyta pagrįstai. Taigi 2021 m. gegužės 24 d. Nelaimingo atsitikimo darbe aktas Nr. 2019-18P ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos 2021 m. gegužės 27 d. išvada Nr. 12-I/2021 patvirtina šioje byloje kilusiam ginčui spręsti reikšmingas aplinkybes, susijusias su ieškovo įrodinėjamais nelaimingo atsitikimo darbe ir jo profesinės ligos faktais, tačiau teismai ginčą sprendė neturėdami šių dokumentų ir negalėdami tinkamai įvertinti nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga priežasčių, nors, minėta, teismams buvo žinoma apie 2019 m. gruodžio 31 d. Nelaimingo atsitikimo darbe akto Nr. 18 ir 2020 m. gegužės 5 d. Profesinės ligos patvirtinimo akto Nr. 2020-02-12/S-30 teisėtumo tyrimą administracinėse procedūrose ir teismuose, o nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga tyrimo aktai gali būti pagrindiniais nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga priežasties įrodymais ([ZANADSPLLĮ 9 straipsnio 1 dalies 1 punktas](#)).
37. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį, kad 2021 m. gegužės 24 d. Nelaimingo atsitikimo darbe aktas Nr. 2019-18P ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos 2021 m. gegužės 27 d. išvada Nr. 12-I/2021 yra priimti jau po pirmosios instancijos teismo sprendimo priėmimo. 2021 m. gegužės 24 d. Nelaimingo atsitikimo darbe aktas Nr. 2019-18P priimtas ieškovo apeliacinio skundo padavimo dieną, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos 2021 m. gegužės 27 d. išvada Nr. 12-I/2021 – 3 dienomis vėliau, taigi iki apeliacinės instancijos teismo nutarties priėmimo 2021 m. liepos 20 d. Pažymėtina, kad atsakovė 2021 m. liepos 19 d. raštu informavo apeliacinės instancijos teismą, jog 2021 m. birželio 28 d. pateikė skundą Lietuvos Respublikos vyriausiajam valstybiniam darbo inspektoriui dėl 2021 m. gegužės 24 d. Nelaimingo atsitikimo darbe akto Nr. 2019-18P. Byloje nėra duomenų, koks yra šio skundo nagrinėjimo rezultatas. Be to, minėta, kad pagal Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 44 straipsnio 7 dalį vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus sprendimas dėl pareiškimo, kuriuo skundžiamas nelaimingų atsitikimų darbe aktas, gali būti dar skundžiamas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Atsakovė 2021 m. liepos 19 d. raštu taip pat informavo apeliacinės instancijos teismą, kad 2021 m. liepos 16 d. pateikė skundą Vilniaus apygardos administraciniam teismui dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos 2021 m. gegužės 27 d. išvados Nr. 12-I/2021. Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenimis, Vilniaus apygardos administracinis teismas 2021 m. gruodžio 9 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. e13-4264-821/2021 atsakovės skundą dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos 2021 m. gegužės 27 d. išvados Nr. 12-I/2021 ir 2020 m. gegužės 5 d. Profesinės ligos patvirtinimo akto Nr. 2020-02-12/S-30 atmetė. Atsakovė ši teismo sprendimą apskundė apeliacine tvarka, tačiau byla dar tik bus nagrinėjama, t. y. teismo sprendimas dėl atsakovės skundo dar nėra įsiteisėjęs.
38. Dėl nurodytų priežasčių yra pagrindas konstatuoti, kad bylą nagrinėjusiems teismams buvo žinoma apie atitinkamų valstybės institucijų atliekamus nelaimingo atsitikimo darbe ir profesinės ligos tyrimus, jų rezultatų tikrinimą teisės aktų nustatyta tvarka, turint omenyje, kad pagal šios nutarties 30 punkte nurodytas teisės normas nelaimingo atsitikimo darbe akto ir (ar) profesinės ligos patvirtinimo akto surašymas yra privaloma nelaimingo atsitikimo darbe ir (ar) susirgimo profesine liga tyrimo stadija ir šie dokumentai gali būti pagrindiniais nelaimingo atsitikimo darbe, susirgimo profesine liga priežasties įrodymais, teismų išvada, kad ieškovo reikalavimai atmetini, nes jis neįrodė darbdavės materialinės atsakomybės sąlygų, yra nepagrįsta, nes padaryta neįvertinus (nesulaukus) nelaimingo atsitikimo darbe ir profesinės ligos tyrimo rezultatų. Teisėjų kolegija laiko pagrįstu kasacinio skundo argumentą, kad teismai, turėdami duomenų apie vykstantį nelaimingo atsitikimo darbe pas atsakovę tyrimą, turėjo svarstyti šios bylos sustabdymo [CPK 164 straipsnio](#) 4 dalies pagrindu klausimą tam, kad būtų gauti teisės aktuose nustatyti ir tokio pobūdžio ginčiuose privalomų tyrimų rezultatai, taigi dėl įstatyme nurodytų objektyvių aplinkybių, trukdančių teisingai išspręsti konkrečią bylą (šios nutarties 25, 28 punktai).
39. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad nagrinėjamu atveju abiejų instancijų teismai netinkamai aiškino ir taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias nelaimingo atsitikimo darbe ir profesinės ligos tyrimą ir įforminimą, neatsižvelgė į tokio pobūdžio byloms būdingą įrodinėjimo specifiškumą ([CPK 12, 175 straipsniai](#)), nepagrįstai netaikė šioje byloje [CPK 164 straipsnio](#) 4 dalies, reglamentuojančios bylų sustabdymą teismui nusprendus, kad tai yra būtina ([CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punktas). Nustatyti teisės taikymo pažeidimai suteikia pagrindą daryti išvadą, kad teismai neatskleidė bylos esmės, t. y., neturėdami pagal teisės aktus reikalingų duomenų ieškovo pareikštiems reikalavimams išspręsti, nepagrįstai konstatavo, kad ieškovo reikalavimas taikyti atsakovei materialinę atsakomybę yra neįrodytas. Todėl teisėjų kolegija konstatuoja, kad yra pagrindas panaikinti skundžiamus teismų procesinius sprendimus ir grąžinti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, kadangi nustatyti esminiai teisės normų pažeidimai negali būti pašalinti apeliacinės instancijos teisme ([CPK 360 straipsnis](#)).
40. Nusprendus panaikinti bylą nagrinėjusių teismų procesinius sprendimus ir grąžinti bylą nagrinėti pirmosios instancijos teismui iš naujo, kasacinio skundo argumentai dėl darbdavės pareigos atlyginti žalą tiek, kiek jos nepadengia valstybinio socialinio draudimo išmokos, taip pat dėl netinkamo pranešimo ieškovui apie apeliacinės instancijos teismo posėdį šioje proceso stadijoje neturi teisinės reikšmės, todėl teisėjų kolegija dėl jų šioje nutartyje nepasisako.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

41. Teisėjų kolegijai nusprendus, kad byla grąžintina pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas

paliktinas spręsti šiam teismui.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 360, 362 straipsniais,

n u t a r i a :

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. liepos 20 d. nutartį ir Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. balandžio 13 d. sprendimą panaikinti ir grąžinti bylą Vilniaus miesto apylinkės teismui nagrinėti iš naujo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Goda Ambrasaitė-Balynienė

Virgilijus Grabinskas

Gediminas Sagatys